

Lille præstekrave *Charadrius dubius*

Little ringed plover

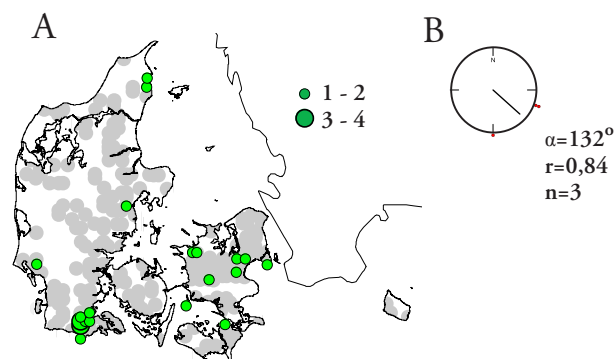

Fig. 2. A) Mærkningslokaliteter for fugle, som senere er genmeldt og artens danske yngleudbredelse (1993-96). Ringing sites for birds later recovered, and breeding distribution (1993-96). B) Retning af direkte efterårstræk (juli-dec, >100 km). Direction of direct autumn migration (Jul-Dec, >100 km).

Lille præstekrave yngler på grus- og sandbanker ved floder i store dele af Europa og Asien. I Danmark er arten en fåtallig ynglefugl, knyttet til grusgrave, og artens udbredelse falder nøje sammen med forekomsten af denne kulturskabte habitat. Nord og øst for Danmark findes de største bestande i Finland og De Baltiske Lande, mens der i Norge og Sverige er mindre bestande.

I Danmark er arten en fåtallig trækfugl i juli-september og om foråret fra slutningen af april til starten af maj. Den vesteuropæiske bestand formodes primært at overvintre i tropisk Afrika.

Mærknings- og genmeldingsdata

Der er i alt ringmærket 817 små præstekraver i Danmark i perioden 1929 til 2002, heraf 51 % i 1970'erne (fig. 4). 29 af de mærkede fugle er genmeldt. Omkring halvdelen af disse er mærket ved Tinglev og Åbenrå i Sønderjylland (fig. 2A). Blandt de genmeldte fugle er otte mærket som dununger. Alle de genmeldte fugle er mærket i perioden maj til august (fig. 3). En stor del af mærkningerne er udført på ynglepladserne, og genfundsmaterialet består sandsynligvis udelukkende af danske ynglefugle. Hele 28 af de 32 genmeldinger drejer sig om aflæsninger af levende fugle. Der

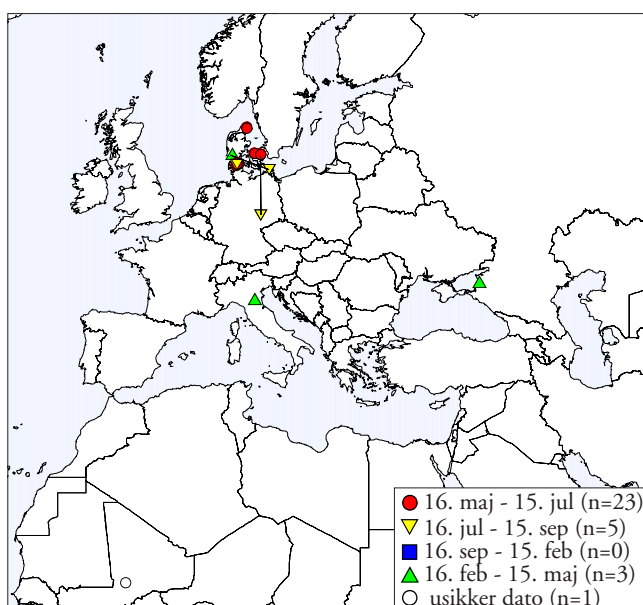

Fig. 1. Samtlige genfund i forskellige sæsoner af lille præstekrave ringmærket i Danmark (n=32). Linjer angiver direkte efterårstræk. All recoveries in different seasons of little ringed plover ringed in Denmark (n=32). Lines indicate direct autumn migration.

Fakta Facts

Mærkninger Birds ringed 817

Genmeldinger Recoveries

Antal genmeldinger No. of recoveries 32
 -heraf uden for Danmark Recovered abroad 8 (25%)
 Antal fugle No. of individuals 29
 -heraf mærket som unger Ringed as chicks 8 (28%)
 Genmeldingsandel Proportion recovered 3,4%
 Mærket i udlandet og genmeldt i Danmark Ringed abroad and recovered in Denmark 13

Ekstremer Extremes

Højeste alder Oldest bird min. 6 år 11 mdr.
 Længste afstand Longest dist. Mali Mali 4.507 km
 Nordligst Northernmost Danmark Denmark (57° 23'N)
 Sydligst Southernmost Mali Mali (16° 00'N)
 Østligst Easternmost Rusland Russia (38° 09'E)
 Vestligst Westernmost Mali Mali (04° 00'W)

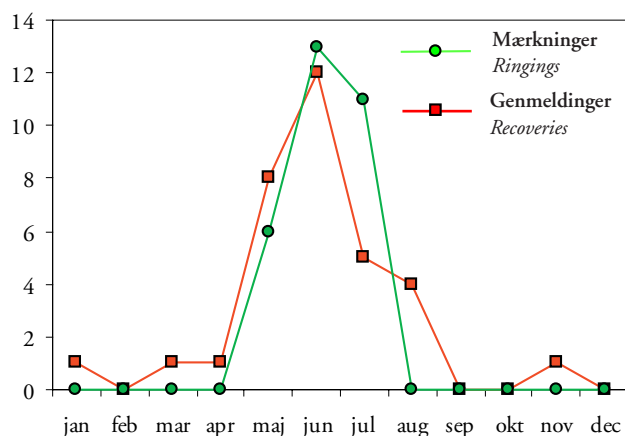

Fig. 3. Mærknings- og genmeldingsmåned for de genfund af lille præstekrave. Month of ringing and recovery of recovered little ringed plover.

er i Danmark desuden genfundet 13 små præstekraver, som var ringmærket i udlandet.

Træk og overvintring

De danske ynglefugle trækker tidligt bort – de første umiddelbart efter, at ungerne er flyvefærdige i slutningen af juni (Meltofte 1993). De tidligste genfund fra udlandet er to ungfugle fra samme kuld, som blev aflæst i Nordøsttyskland 18. august (1976), samt en tredje ungfugl, aflæst i Tyskland 26. august (1975). En ældre analyse af det europæiske ringmærkningsmateriale har påvist, at en stor del af de svenske og finske fugle trækker mod sydøst og fuglene fra Vesteuropa mod sydvest (Olsson 1975). At dømme efter de få genfund af danske små præstekraver trækker nogle af vore fugle tværs gennem det centrale Europa (fig. 1). Artens overvintringsområde er Sahelzonen syd for

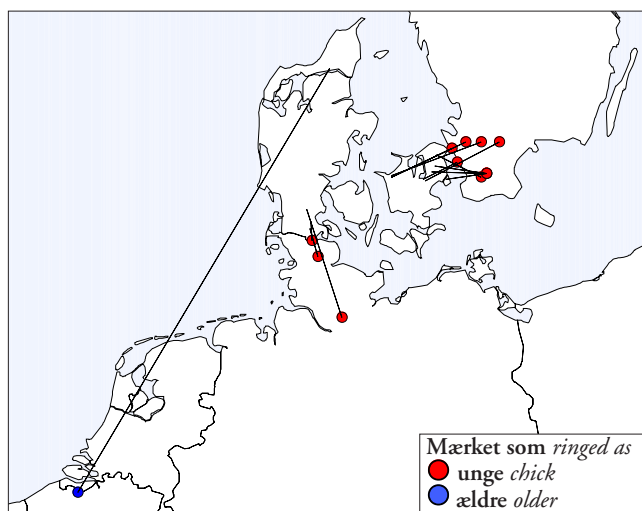

Fig. 5. Mærkningslokaliteter forbundet til genfindingslokaliteter for lille præstekrave ringmærket i udlandet og genfundet i Danmark (n=13). Ringing locations connected to recovery sites of little ringed plover ringed abroad and recovered in Denmark (n=13).

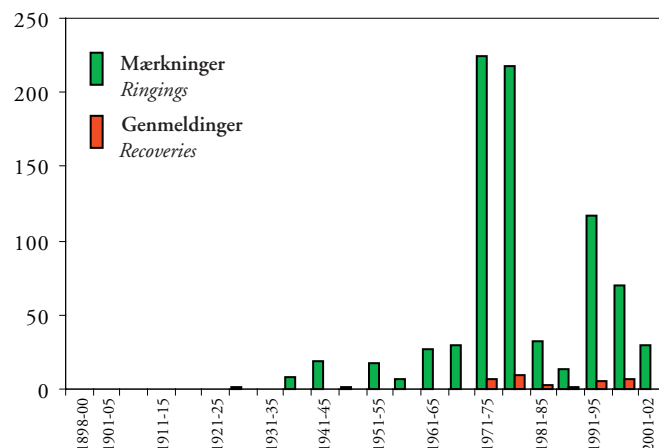

Fig. 4. Mærknings- og genmeldingsår for lille præstekrave ringmærket i Danmark. Ringing and recovery year of little ringed plover ringed in Denmark.

Sahara samt Østafrika og Mellemøsten (Cramp & Simmons 1983). En danskmærket fugl er genfundet i Mali i artens formodede vinterkvarter. I det danske materiale foreligger to forårsfund fra hhv. det nordlige Italien og området ved Det Azovske Hav i Rusland (fig. 1). Sidstnævnte, meget østlige genfund er interessant, da det stammer fra det samme område, som også finske og svenske små præstekraver er genmeldt fra (Olsson 1975). Det tyder på, at der blandt de danske ynglefugle både er syd- og sydøsttrækkere.

Lille præstekrave ankommer til Danmark fra april (Meltofte 1993). Det tidligste genfund i Danmark af en ringmærket fugl er fra 15. maj (1983). Fire fugle, der var mærket som redeunger, er aflæst i yngletiden mellem ét og fire år efter mærkningen. Genfundene blev gjort mellem 2 og 80 km fra mærkningsstedet. 17 fugle er mærket som voksne og genfundet i yngletiden i et efterfølgende år. Heraf blev 15 genmeldt på samme ynglelokalitet mellem et og fem år efter mærkningen. Både de unge og voksne fugle virker altså relativt trofaste over for deres yngle- og udklækningslokaliteter.

Både forår og efterår passerer Danmark formodentlig af et mindre antal små præstekraver fra vore nordiske nabolande (Meltofte 1993). På Sjælland er der fra maj til juli genfundet i alt ni små præstekraver, der var ringmærket som redeunger i Skåne. Den tidligste blev fundet 25. juli 19 dage efter den blev mærket, mens resten er fra efterfølgende år. Desuden er tre fugle, udklækket i Slesvig-Holsten, genfundet i Danmark i yngletiden (fig. 5).

Genmeldings- og dødsårsager

Størstedelen (88%) af genmeldingerne er aflæsninger. Materiale til belysning af fuglenes dødsårsager er således begrænset. En af de fire fugle, der er indrapporteret som døde, er fundet død i fiskenet (Mali), en

er skudt (Italien), en dræbt i trafikken (Danmark) og en fundet død uden angivelse af dødsårsag (Rusland). Den længstlevende danskmærkede lille præstekrave var mindst 6 år og 11 mdr., da den blev aflæst på mærkningslokaliteten ved Tinglev.

English summary

In Denmark the little ringed plover is a rare breeder and a rare passage migrant in July–September and April–May.

The first little plover was ringed in 1929; most were ringed in the 1970s. The recovered birds were all ringed in May–August either as chicks or fully grown, and are therefore probably of Danish origin.

Three birds have been recovered in Germany in late August, and these few autumn recoveries indicate that Danish little ringed plovers migrate due south. One bird was recovered in Mali, where the species is known to winter. During autumn two birds were recovered in northern Italy and southwest Russia respectively. Ringed birds have been recovered in Denmark in mid-May. Many birds tend to return to their birthplace/breeding site in subsequent years.

Nine little ringed plovers ringed in southern Sweden have been found in Zealand from May–July. One was recovered on 25 July shortly after ringing, but the rest were found in subsequent years. Three birds born in Schleswig-Holstein were also found in Denmark in the breeding season.